

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИЗМИРЕЊУ НОВЧАНИХ ОБАВЕЗА У КОМЕРЦИЈАЛНИМ ТРАНСАКЦИЈАМА

1. Увод и анализа постојећег стања

Важећим Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 68/15 и 113/17), успостављен је централни регистар фактура као систем (база података) који води Министарство финансија – Управа за трезор, у којем се ради праћења рокова у којима се измирују обавезе у комерцијалним трансакцијама, региструју фактуре и други захтеви за исплату, издати од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су субјекти јавног сектора дужници. Повериоци су дужни да фактуру, односно други захтев за плаћање доставе дужнику у року од три дана од дана регистрације у централном регистру фактура.

Предложеним изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама уводи се обавеза поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су субјекти јавног сектора дужници, да фактуре и друге захтеве за плаћање, региструју у систем електронских фактура, у форми електронског записа, који ће успоставити и водити Министарство финансија као базу података. Даном регистровања у систему електронских фактура фактуре, односно другог захтева за исплату у електронском облику, сматрало би се да је дужнику извршено достављање те фактуре, односно другог захтева за плаћање. Дужници измирују новчане обавезе по електронским фактурама и другима захтевима за плаћање у електронском облику након провере исправности електронске фактуре или другог захтева за плаћање у систему електронских фактура. Нацртом закона предвиђа се да би, након усвајања предложених измена и допуна Закона, повериоци могли и даље да издате фактуре и друге захтеве за плаћање региструју у централном регистру фактура, а по успостављању техничко – технолошких услова, могу уместо тога издавати електронске фактуре и друге захтеве за плаћање у електронском облику, тако што ће их регистровати у систему електронских фактура, и то закључно са 30. јуном 2021. године.

Почев од 1. јула 2021. године, повериоци више не би регистровали фактуре у централном регистру фактура већ би били у обавези да искључиво издају електронске фактуре и друге захтеве за плаћање у електронском облику, тако што ће их регистровати у систему електронских фактура.

Прописивање обавезе регистровања фактуре и другог захтева за плаћање у електронском облику од стране привредних субјеката и субјеката јавног сектора, као поверилаца, дужнику који је субјект јавног сектора, у систему електронских фактура, представља даљи корак који Влада предузима у циљу реализације процеса дигитализације

у Републици Србији и праћења европских и светских трендова у пословању, који су започети доношењем прописа којима се регулише електронско пословање.

Влада је донетим Националним програмом за сузбијање сиве економије, у оквиру Акционог плана за спровођење Националног програма за сузбијање сиве економије за период 2019-2020. године, мером 2.3 Е-фактуре – Увођење система електронске размене фактура утврдила појединачне кораке у реализацији те мере, којима је предвиђено да се увођење система електронске размене фактура спроведе у две фазе, тако што је у првој фази реализација издавања електронске фактуре када је дужник субјект јавног сектора, док је у другој фази реализација издавања електронске фактуре привреде ка привреди.

Предложеним изменама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама управо се уводи обавеза поверилаца, како субјеката јавног сектора, тако и привредних субјеката да дужнику који је субјект јавног сектора, достављају фактуру или други захтев за исплату у електронском облику, и то кроз његово регистровање у систему електронских фактура који успоставља и води Министарство финансија.

2. Информације о резултатима проведене анализе ефеката

Прописивање обавезе повериоцима да дужницима који су субјекти јавног сектора достављају електронске фактуре, и то регистровањем кроз систем електронских фактура, као и прописивање казних одредаба у случају да поверилац који је привредни субјект или субјект јавног сектора не региструје издате фактуре и друге захтеве за исплату у систему електронских фактура, као и у случају да субјект јавног сектора измири новчану обавезу по фактури или другом захтеву за исплату који није регистрован у систему електронских фактура, једино је могуће учинити у форми измена и допуна Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, због чега је доношење Закона о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама једини начин за нормирање наведених решења.

Министарство финансија је као предлагач предметног нацрта закона проценило да решењима која би била уведена тих законом неће бити изазвани значајни ефекти на физичка лица (закон се не примењује на физичка лица), правна лица или на буџет Републике Србије, као ни на органе јавне власти, те је анализа ефеката тог нацрта закона по свом обиму основна ex ante анализа ефеката.

Пре свега, прописивање привредним субјектима обавезе да од почетка примене предложених законских решења – 1. јула 2021. године, издају искључиво електронске фактуре или друге захтеве за плаћање у електронском облику, те да се њиховим регистровањем у систему електронских фактура сматра да је дужнику извршено достављање тог електронског рачуна, не утиче се доминантно на пословање, како привредних субјеката, тако и субјеката јавног сектора.

Наиме, електонска фактура представља рачуноводствену исправу која испуњава све захтеве у погледу сигурности у идентитет издаваоца, интегритета садржаја (захтев да садржај фактуре од тренутка издавања није мењан) и читљивости садржаја фактуре. Испуњеношћу захтева да се обезбеди аутентичност порекла и интегритет садржаја електронске фактуре од тренутка њеног издавања до њеног рачуноводственог евидентирања и током периода чувања, штити се интерес као повериоца, тако и дужника,

што код издавања електронске фактуре представља значајан инструмент у борби против превара.

Наведено је посебно значајно имајући у виду да јавни сектор представља привредног покретача са великим уделом привредних субјеката који узимају учешће у реализацији привредних активности, када привредни субјекти као добављачи јавном сектору достављају фактуре.

Предности достављања електронских фактура или других захтева за плаћање у електронском облику како за повериоца, тако и за дужника – субјекта јавног сектора огледа се, пре свега, у убрзању плаћања, будући да се даном регистрације тог документа сматра да је извршено достављање дужнику, те од тог дана теку рокови за плаћање обавеза прописани у члану 3. Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама (важећим решењем поверилац има обавезу да фактуру коју је регистровао у централном регистру фактура у року од три дана достави дужнику).

Издавање електронских фактура, такође, треба да допринесе усаглашености садржаја такве фактуре са прописима, будући да електронска фактура треба да садржи све елементе који су као обавезни прописани у члану 42. став 4. Закона о порезу на додату вредност. Важеће решење предвиђа регистровање само података који се односе на повериоца, дужника, предмет и рок плаћања.

Издавање и регистрација електронске фактуре у систему електронских фактура претпоставља моментално евидентирање, чиме се смањује могућност грешака, представља уштеду у времену потребном за ручно књижење, те омогућава једноставније усаглашавање потраживања и обавеза између повериоца и дужника.

Исплативост издавања електронске фактуре највише се огледа у уштедама расхода за ангажовање запослених, замена папирног формата електронским има за резултат уштеду у штампању материјала, плаћању поштанских трошкова и чувању података.

Регистровањем електронских фактура и других захтева за плаћање у електронском облику у систему електронских фактура доприноси се транспарентности рада како субјеката јавног сектора, тако и привредних субјеката, смањује се могућност појаве нерегистрованих трансакција, као и корупције, што је такође од значаја за сузбијање сиве економије, а све у складу са Националним програмом за сузбијање сиве економије и Акционим планом за спровођење Националног програма за сузбијање сиве економије за период 2019-2020. године.

Напомиње се да је Министарство финансија, као предлагач нацрта прописа, прибавило закључак којим је Влада прихватила предлог да о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама није потребно спроводити јавну расправу (05 Број:... од ...). Прихваћен је став да привредни субјекти и субјекти јавног сектора, као повериоци у комерцијалним трансакцијама са субјектима јавног сектора, као дужницима у тим трансакцијама, сагласно одредбама Закона о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Службени гласник РС“, број 113/17), од почетка примене централног регистра фактура (1. марта 2018. године) издате фактуре и друге захтеве за исплату региструју у централном регистру фактура, а да би предложеним решењима из Нацрта закона исти субјекти достављали фактуре и друге захтеве за плаћања из комерцијалних трансакција, само у другој форми, тј. уместо у папирном облику, достављање би се вршило у електронском формату.

3. Информације о спроведеним консултацијама

У току израде Нацрта закона о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама нису вршене консултације са заинтересованим странама и циљним групама, имајући у виду следеће:

Предмет уређења не представља материју која се уређује системским законом, као и да се предложеним изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама битно не мењају решења из постојећег закона, већ управо унапређује примена закона у свим његовим битним аспектима.